

Продіус О.І.

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри менеджменту,
Одеський національний політехнічний університет

Prodius Oksana

Odessa National Polytechnic University

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У статті досліджено, визначено сутність інклюзивного розвитку в умовах глобалізації економіки. Проаналізовано особливості концепції інклюзивного розвитку та передумови її виникнення. З'ясовано, що в Україні за останні роки поняття інклюзії перейшло зі сфери виключно освітніх послуг на новий загальноекономічний та соціально орієнтований рівень. Обґрунтовано, що інклюзивний розвиток передбачає курс на модернізацію, трансформацію економічного зростання в розвиток країни та підвищення добробуту широких мас населення, що, зрештою, дасть змогу досягти якісних змін на макро- та мікрорівнях. З урахуванням національного та світового досвіду сформовано низку механізмів щодо скорочення нерівності, які можуть бути застосовані у вітчизняній парадигмі інклюзивного розвитку. Виявлено, що, незважаючи на те, що інтерес науковців до питань інклюзивного розвитку з кожним роком зростає, питання формування напрямів інклюзивності економіки все ще залишаються відкритими та потребують подальших досліджень.

Ключові слова: інклюзивний розвиток, сталий розвиток, соціальна інклюзія, особи з обмеженими можливостями, міжнародні порівняння, соціальна справедливість, соціальна політика.

Постановка проблеми. За останній час у світі відбулося стрімке зростання нерівності доходів, причому як у країнах, що розвиваються, так і в економічно розвинених державах. Прірва між найбагатшими групами населення й найбіднішими збільшилась, що передбачає загрозу соціальної напруженості та небезпеку уповільнення темпів економічного розвитку. У зв'язку з цим політики та економісти сприймають подібні тренди як виклик, який можна буде вирішити за рахунок упровадження інклюзивного розвитку, що сприяє наданню широким масам населення доступу до базових соціальних та економічних благ. У центрі інклюзивного розвитку стоїть людина, тому пріоритетними напрямками тут є всі аспекти її життя та діяльності, включаючи культуру, освіту, охорону здоров'я, науку, працевлаштування, соціальне забезпечення.

Сьогодні питання інклюзивного розвитку набули великого поширення в науково-практичному дискурсі як на національному, так і на глобальному рівнях. Інклюзія входить у стратегічні завдання багатьох міжурядових організацій, а також є імперативом соціальної політики на регіональному рівні й визнається однією з ключових умов забезпечення добробуту людей, якості життя та розширення можливостей розвитку [1; 2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у теоретичне обґрунтування сутності розвитку економіки належить таким зарубіжним ученим, як І. Ансофф, Д. Гвішіані, Г. Мюрдаль, М. Тодаро.

Теоретичним аспектам, проблемам та перспективам інклюзивного розвитку присвячено праці переважно закордонних учених, таких як Д. Асмоглоу, Д. Робінсон, С. Голандер, Р. Болінг, Дж. Подест, Е. Дуффо, Е. Райнерт, З. Бедос. Серед українських науковців можна виділити таких, як А. Базилюк, О. Жулин, Т. Затонацька, С. Кожемякіна, Л. Федулова, С. Філіппова, О. Продіус, І. Тараненко [1–7].

Теорія інклюзивного розвитку є відносно новим поглядом на економічний розвиток, що досліджують такі вчені, як Д. Аджемоглу, Дж. Робінсон, В. Кондрацьєв, а останнім часом значну увагу цій проблематиці приділяють такі українські науковці, як А. Базилюк, О. Жулин, О. Прогнімак, Л. Федулова, які визначають різні підходи до обґрунтування важливості інклюзивного зростання як основи соціально-економічного розвитку країни через інклюзію всіх членів суспільства. Проте наявна структура вітчизняної економіки не відповідає сучасним моделям інклюзивного розвитку, тому виникає потреба розроблення нового підходу до формування інклюзивного розвитку в Україні, де одним з аспектів є скорочення нерівності як основної загрози стабільному розвитку [7–11].

Незважаючи на численні напрацювання й здобутки вітчизняних та зарубіжних учених, існує потреба деталізації поняття «інклюзивний розвиток» з огляду на наявність значної кількості теоретичних підходів, а також виокремлення його місця й ролі у загальному економічному розвитку країни.

Формулювання цілей статті. Метою статті є узагальнення основних соціально-економічних аспектів інклюзивного розвитку та визначення основних детермінантів соціально-економічної нерівності й методів регулювання щодо формування парадигми інклюзивного розвитку в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. В узагальненому розумінні інклюзивний (від англ. “inclusiveness” – «залучення») є новітнім трактуванням сучасного розвитку, сутність якого полягає в необхідності посилення залучення до вирішення проблем соціально-економічного розвитку всіх верств населення та різних за статусом груп, а також включення до цього процесу всіх територій.

Безумовно, питання інклюзивної орієнтації та зростання хвилює науковців та практиків світової наукової спільноти протягом останнього десятиріччя. У країнах Європи концепції інклюзивного розвитку вже включено у стратегічні програми розвитку окремих країн. В Україні за останні п'ять років поняття інклюзії перейшло зі сфери виключно освітніх послуг на новий загальноекономічний та соціально орієнтований рівень. Сьогодні науковці та практики, такі як Л. Федулова, А. Базилюк, О. Жулин, Т. Затонацька, О. Прогнімак, схиляються до думки про те, що саме інклюзивна орієнтація здатна забезпечити стійкий та збалансований розвиток економіки, уникаючи збільшення диспропорційного розриву між її секторами [1–5].

На фоні наявних проблем глобалізації, таких як прояви серйозних розривів, нестабільність та турбулентність соціально-економічних процесів, неефективність функціонування економічних та політичних інститутів, які вказують на відсутність суттєвих змін у розвитку світової економічної системи останнім десятиріччям, все більше країн та міжнародних лідерів наголошують на необхідності вибору політики так званої інклюзивної глобалізації, що передбачає курс на модернізацію, трансформацію економічного зростання в розвиток країни та підвищення добробуту широких мас населення, що, зрештою, дасть змогу досягти якісних змін, заявлених у програмах економічного розвитку.

З досвіду економічного розвитку країн можна констатувати, що високий рівень диференціації доходів населення в країні, значна частка бідного населення знижують сукупний попит на товари й послуги, гальмують економічне зростання та здійснюють руйнівний вплив на економіку. Зміна соціально-економічного простору на сучасному етапі ставить перед державою набагато складніші завдання, ніж це було декілька років тому. Саме тому визначення ролі та можливостей упровадження інклюзивного розвитку в Україні як інструмента пом'якшення соціально-економічної нерівності в умовах нестабільності є надзвичайно актуальним завданням.

В Україні сьогодні вже існує законодавча ініціатива, яку можна вважати першим кроком до інклюзивної економіки. У 2017 р. розроблено проект «Стратегії сталого розвитку України до 2030 р.», а у 2018 р. розроблено проект закону з аналогічною назвою. У документі декілька підрозділів присвячено інклюзивному

збалансованому зростанню, інклюзивним спільнотам та інклюзивним інституціям, проте чітко не зазначено інструменти та механізми створення відповідного правового поля для інклюзивного зростання.

Слід зазначити, що прийняті закони ще не сприяють пошквалюванню інклюзивного розвитку нашої держави, отже, українська економіка стала найгіршою серед країн Європи відповідно до індексу інклюзивного розвитку держав від Всесвітнього економічного форуму. Серед країн, що розвиваються, Україна посіла 49 місце із 74, розмістившись між Танзанією та Йорданією. Краща економіка серед усіх країн світу в Норвегії, а серед країн, що розвиваються, – в Литві. Всього в рейтингу представлено 74 країни, що розвивають економіку. У першу п'ятірку потрапили Литва, Угорщина, Азербайджан, Латвія та Польща. Згідно зі звітом в поточному році в Україні погіршилася ситуація з низки показників, а саме на 1,4% скоротився рівень ВВП на душу населення (до \$2 906), відбулося зниження продуктивності праці на 3,2%, чистий дохід і чисті заощадження українців скоротились на 0,6% і 0,7% відповідно, при цьому відзначаються значне зростання викидів вуглецю й збільшення державного боргу. Спостерігається досить повільний прогрес щодо зростання економіки, загострення політичної поляризації, збільшення розриву між рівнем життя бідних та багатих, зменшення соціальної згуртованості [9–11]. Таким чином, зазначені фактори свідчать про те, що сьогодні необхідно застосувати нові, більш всеосяжні та стійкі моделі зростання й розвитку, націлені перш за все на підвищення рівня життя людей. Саме тому у світі декларується та застосовується ідея про те, що збільшення виробництва товарів та послуг саме по собі не може стати самоціллю розвитку, а пріоритетом є стійке підвищення рівня життя населення.

Досвід країн, що розвиваються, демонструє, що з початку 2000-х рр. ними розробляються стратегії розвитку на новому рівні й зачіпаються проблеми модернізації та ролі державного проектування, соціальної політики, солідаризму та соціального консенсусу [1–6]. Отже, з урахуванням світового досвіду пропонуємо розглянути деякі механізми щодо скорочення нерівності в суспільстві, які можуть бути застосовані в парадигмі вітчизняного інклюзивного розвитку (табл. 1).

Наведені приклади демонструють, що проекти інклюзивного розвитку включають велику кількість малозабезпеченого населення як виробників, малих підприємців, клієнтів та споживачів. Викликом для нашої держави на розгортання процесу формування інклюзивної глобалізації мають бути формування й розвиток інклюзивних ринків як складової реалізації цілісної концепції системи соціального захисту населення, акцентованої на зниження соціальних ризиків для незаможних та вразливих верств населення. У цьому контексті необхідно створити умови для скорочення малозабезпеченості, сприяння формуванню активної політики зайнятості та скорочення безробіття, включаючи, зокрема, організацію суспільних робіт, розвиток автоматизованої

Передумови інклюзивного розвитку в інших країнах

Країна	Передумови інклюзивного розвитку
Бразилія	Дослідники характеризують нову стратегію розвитку як економічний націоналізм разом з великою соціально орієнтованою політикою і навіть як соціальну модернізацію. Однією з найбільш великомасштабних та обговорюваних соціальних програм у світі став «Сімейний посібник», тобто програма обумовлених грошових трансфертів, спрямована на розширення доступу до освіти та охорони здоров'я дітей та підлітків з бідних сімей. Однак бразильський досвід демонструє також обмеження державної інтервенції в економічні процеси в умовах глобалізації. Податкова й земельна політика також залишалися загалом консервативними. На хвилі загальносвітового підйому протестних настроїв як новий політичний суб'єкт проявляє себе молодий міський середній клас. Міська молодь має високі стандарти споживання й політичної участі і водночас вона дуже вразлива перед соціально-економічною нестабільністю, характерною для глобалізованої економіки.
Індія	Інклюзивне зростання фігурує в більшості програмних документів індійського уряду. Відзначається активізація соціальної політики, адже відбуваються суттєве зростання вкладень на охорону здоров'я, більш селективна спрямованість на ущемлені групи населення, збільшення частки центрального фінансування, яке орієнтоване на перерозподіл ресурсів на користь відстаючих регіонів. Міжнародну популярність набула національна програма сільської зайнятості, що є найбільшою у світі.
Китай	Доктрина інклюзивного розвитку досліджується в серії взаємопов'язаних політичних концептів, таких як гармонійне суспільство, наукова концепція розвитку. Істотно збільшилося дотування сільської освіти та інфраструктури, сформована нова система медичного страхування в селі. Інтенсифікувалося субсидування західних та центральних провінцій. Реалізовано декілька законодавчих та ресурсних проектів, спрямованих проти гендерної дискримінації демографічного дисбалансу, підвищення пенсійних виплат.
Норвегія	Політика держави спрямована на освіту та інновації, що забезпечує найменшу нерівність доходів у світі. Крім того, Норвегія має найбільший у світі фонд національного добробуту, який забезпечується доходами від продажу нафти й газу. Кошти цього фонду спрямовані на довгострокове економічне планування. ВВП на душу населення в цій країні склав \$89,741, що набагато вище за середній рівень у 30 розвинених країнах. Незважаючи на високу вартість життя в Норвегії, середній дохід у цій країні становить \$60,4 на людину на день. Норвегія не встановлює мінімальну заробітну плату, але 70% працівників у цій країні охоплені колективними договорами, що регулюють оплату праці. Крім того, 54% найманих працівників є членами профспілок. Норвегія лідирує в рейтингу соціальної інклюзії, що підтверджує високий рівень соціально-економічної різноманітності норвезьких шкіл. Уряд приділяє особливу увагу освіті, вважаючи її засобом диверсифікації економіки та всебічного зростання. Ставка робиться на просування наукових, інженерних, математичних та технологічних дисциплін разом з розвитком професійних та підприємницьких навичок. Аналогічним чином система податкових відрахувань пропонує норвезьким компаніям податкові пільги для заохочення вкладень у дослідження та розробки. Норвегія послідовно домагається усунення гендерної нерівності щодо доступу до освіти, роботи або рівня доходу. Ще у 2003 р. Норвегія ввела гендерні квоти, які зобов'язують компанії забезпечити жінкам не менше 40% керівних посад. Ключовим фактором усунення гендерної нерівності та зростання інклюзії є політика підтримки батьківства. 98% енергії надходять з поновлюваних джерел переважно за допомогою гідроенергетики. Економіка Норвегії має й слабкі сторони, зокрема вона залежить від коливань цін на нафту. Усвідомлюючи це, уряд використовує природні запаси країни для забезпечення всебічного зростання економіки, рівня зайнятості населення та стандартів життя за допомогою довгострокового планування.
Данія	В основі економічного розвитку лежить концепція держави загального добробуту, яка передбачає ключову роль держави в економічному регулюванні та забезпеченні соціального благополуччя жителів. Значні інвестиції в людський капітал і соціальний захист забезпечуються державою за рахунок високих податкових надходжень до бюджету. Це разом з національними культурними особливостями дало змогу країні створити розвинену інноваційну економіку. Для неї характерна розвинена система соціального захисту, яка включає ефективну співпрацю між роботодавцем, профспілкою та урядом, високі виплати по безробіттю й пенсійні виплати. Державні витрати на освіту в Данії істотно перевищують середньосвітове значення показника. Джерелом економічного зростання є поєднання високих темпів зростання переважної в економіці сфери послуг за збереження досить високих темпів зростання промислового сектору, продукція якого складає основу експорту. Проведена політика загального добробуту привела до того, що рівень соціальної нерівності став одним з найнижчих у світі. Проблема бідності практично не характерна для цієї країни. Так, згідно з даними Євростату, частка населення, що проживає за національною межею бідності, не перевищує 5–7%, що є одним з найнижчих значень показника у світі. Негативний внесок у динаміку бідності роблять такі чинники, як збільшення потоку мігрантів та недостатнє підвищення соціальних виплат.

системи інформації з локальних ринків праці насамперед щодо банку вакансій, організацію обміну інформацією, професійну підготовку й перепідготовку незайнятих на основі договорів між службами зайнятості, роботодавцями та навчальними закладами. Для цього бізнесу доцільно розробляти інклюзивні бізнес-моделі як елемент загальної ділової стратегії, спрямованої на залучення всіх груп населення в підприємницьку діяльність у різних секторах національного господарства.

Інклюзивна економіка є одним з пунктів глобальних цілей до 2030 р., які Україна адаптує до своїх умов, тому, крім розвитку малого та середнього бізнесу, слід стимулювати залучення працівників до результатів роботи підприємств. Це серйозний резерв України, щоби вирішити питання економічного зростання та розвитку промисловості. Інклюзивність економіки дає можливість робити з людини інвестора. Водночас це не буде працювати без чітких правил, тому важливо роз-

робити комплексне законодавство в цій сфері. Необхідно запровадити інструмент, який дасть змогу найнятим працівникам стати співвласниками бізнесу, не витрачаючи власні кошти. Така модель спільної власності працівників та інвесторів – це реальний шлях до інклюзивної економіки, де еліта й народ вже не є противниками, а стають союзниками, що мають одну мету, а саме розвиток бізнесу й держави загалом.

Висновки. Таким чином, у майбутньому головна проблема України буде полягати не в тому, щоби досягти високого зростання в наступному році або протягом декількох років, а, скоріше, в тому, щоби зробити економічне зростання швидшим, тривалим і більш інклюзивним. Для України єдиний шанс подолання прірви сировинної економіки, залежної від міжнародних фінансових інститутів, – це перехід від екстрактивної до інклюзивної економіки, за якої в економічних процесах будуть задіяні широкі верстви населення, які зможуть вільно проявляти свої таланти й підприємницьку ініціативу.

З урахуванням сучасних викликів глобалізації політика держави повинна бути спрямована на забез-

печення довгострокової, стійкої, інклюзивної та гендерно чутливої політики, орієнтованої на розвиток, та формування відповідальних інститутів, які підтримують диверсифікацію, виробничу діяльність, створення гідних робочих місць, технологічну модернізацію та інновації. Необхідна підтримка органам місцевого самоврядування в цільових регіонах, містах та поселеннях щодо проведення та реалізації інтегрованої політики й планів регіонального та місцевого розвитку задля забезпечення інклюзивного економічного зростання; ефективного ресурсокористування, зокрема енергоефективності; пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до них; стійкості до стихійних лих. Потенціал органів місцевого самоврядування буде й далі зміцнюватися для більшої взаємодії з громадянами та надання більш якісних послуг, зокрема з використанням інтелектуальних рішень. У рамках програмних заходів більше уваги необхідно приділяти жінкам, молоді, людям з обмеженими можливостями, щоби вони могли користуватися поліпшеними послугами та інфраструктурою, професійною освітою та навчанням, доступом до ресурсів, а також робочими місцями.

Список літератури:

1. Федуллова Л. Інклюзивні інновації в системі соціально-економічного розвитку. *Економіка: реалії часу*. 2016. № 3(25). С. 56–65.
2. Інклюзивний розвиток національної економіки: глобальні тенденції, можливості України та роль агропродовольчого сектору : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 9 листопада 2017 р.). Київ, 2017. 311 с.
3. Продіус О. Інклюзивні інновації в контексті соціальної відповідальності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. № 14. С. 84–87.
4. Затонацька Т. Фінансове забезпечення інклюзивного зростання та подолання бідності в Україні: існуюча практика та перспективи. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2014. Вип. 1(28). Т. 2. С. 102–112.
5. Тараненко І. Модифікація глобалізаційно-інноваційної моделі світової економіки на засадах сталого розвитку: нові виміри конкурентоспроможності. *Європейський вектор економічного розвитку*. 2013. Вип. 1(12). С. 172–185.
6. Базилюк А. Інклюзивне зростання як основа соціально-економічного розвитку. *Економіка та управління на транспорті*. 2015. Вип. 1. С. 19–29.
7. Хахимов Х. Методические подходы к оценке инклюзивного роста. *Science and world*. 2016. № 5(33). Т. 2. С. 159–162.
8. Філіппова С. Соціальна відповідальність у стратегії управління вітчизняним підприємством: проблемні питання інтегрування механізму. *Економіка: реалії часу*. 2017. № 2(30). С. 5–17.
9. Darvas Z. An anatomy of inclusive growth in Europe. Bruegel, 2016. URL: http://bruegel.org/wp-content/uploads/2016/10/BP-26-26_10_16-final-web.pdf (дата звернення: 10.08.2019).
10. The Inclusive Growth and Development Report 2017. *Insight Report the World Economic Forum*. January 2017. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Forum_IncGrwth_2017.pdf (дата звернення: 10.08.2019).
11. Gupta J. Sustainable development goals and inclusive development. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*. June 2016, Vol. 16. Iss. 3. P. 433–448. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10784-016-9323-z> (дата звернення: 10.08.2019).

References:

1. Fedulova L. (2016). Inklusyivni innovaciyi v systemi socialno-ekonomichnogo rozvytku [Inclusive innovations in the system of socio-economic development]. *Ekonomika: realiyi chasu*, vol. 3(25), pp. 56–65.
2. Inklusyivnyy rozvytok nacionalnoyi ekonomiky: globalni tendenciyi, mozhlyvosti Ukrainy ta rolj aghroprodovoljchogho sektoru [Inclusive development of the national economy: global trends, opportunities of Ukraine and the role of the agro-food sector] : zb. materialiv mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Kyjiv, 9 lystopada 2017 r.). Kyjiv, 2017. P. 311.
3. Prodius O. (2017). Inklusyivni innovaciyi v konteksti socialnoyi vidpovidalnosti pidpryemstva [Inclusive innovation in the context of corporate social responsibility]. *Naukovyj visnyk Uzhgorodskogo nacionalnogo universytetu*, vol. 14, pp. 84–87.
4. Zatonacjka T. (2014). Finansove zabezpechennja inkluzyvnoho zrostantnja ta podolannja bidnosti v Ukraini: isnujucha praktyka ta perspektyvy [Financing Inclusive Growth and Poverty in Ukraine: Current Practices and Perspectives]. *Teoretychni ta prykladni pytannja ekonomiky*, vol. 1(28), pp. 102–112.

5. Taranenko I. (2013). Modyfikacija għlobalizacijno-innovacijnoji modeli svitovoji ekonomiky na zasadakh stalogho rozvytku: novi vymiry konkurentospromozhnosti [Modification of the globalization-innovation model of the world economy on the principles of sustainable development: new dimensions of competitiveness]. *Jevropejskijj vektor ekonomichnogho rozvytku*, vol. 1(12), pp. 172–185.
6. Bazyljuk A. (2015). Inkljuzyvne zrostantnja jak osnova socialjno-ekonomichnogho rozvytku [Inclusive growth as the basis of socio-economic development]. *Ekonomika ta upravlinnja na transporti*, vol. 1, pp. 19–29.
7. Khakymov Kh. (2016). Metodicheskye podkhodu k ocenke ynkljuzyvnogho rosta [Methodological approaches to assessing inclusive growth]. *Science and world*, vol. 5(33), pp. 159–162.
8. Filyppova S. (2017). Socialjna vidpovidalnistj u strategiji upravlinnja vitchyznjanym pidpryemstvom: problemni pytannja integhruvannja mekhanizmu [Social responsibility in the strategy of management of a domestic enterprise: problematic issues of mechanism integration]. *Ekonomika: realiji chasu*, vol. 2(30), pp. 5–17.
9. Darvas Z. (2016). An anatomy of inclusive growth in Europe. Bruegel, Available at: http://bruegel.org/wp-content/uploads/2016/10/BP-26-26_10_16-final-web.pdf (accessed: 10 August 2019).
10. The Inclusive Growth and Development Report 2017 (2017). *Insight Report the World Economic Forum*. Available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Forum_IncGrwth_2017.pdf (accessed: 10 August 2019).
11. Gupta J. (2016). Sustainable development goals and inclusive development. *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, vol. 16, pp. 433–448. Available at: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10784-016-9323-z> (accessed: 10 August 2019).

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ИНКЛЮЗИВНОГО РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

В статье исследована, определена сущность инклюзивного развития в условиях глобализации экономики. Проанализированы особенности концепции инклюзивного развития и предпосылки ее возникновения. Выяснено, что в Украине за последние годы понятие инклюзии перешло из сферы исключительно образовательных услуг на новый общеэкономический и социально ориентированный уровень. Обосновано, что инклюзивное развитие предполагает курс на модернизацию, трансформацию экономического роста в развитие страны и повышение благосостояния широких масс населения, что, в конце концов, позволит достичь качественных изменений на макро- и микроуровнях. С учетом национального и мирового опыта сформирован ряд механизмов по сокращению неравенства, которые могут быть применены в отечественной парадигме инклюзивного развития. Выявлено, что, несмотря на то, что интерес ученых к вопросам инклюзивного развития с каждым годом растет, вопросы формирования основных направлений инклюзивности экономики все еще остаются открытыми и требуют дальнейших исследований.

Ключевые слова: инклюзивное развитие, устойчивое развитие, социальная инклюзия, лица с ограниченными возможностями, международные сравнения, социальная справедливость, социальная политика.

PROBLEMS AND PROSPECTS OF INCLUSIVE DEVELOPMENT IN GLOBALIZATION

In recent years, inclusive development issues have become widespread in scientific and practical discourse, both nationally and globally. At present, there has been relatively slow progress in the growth of the economy in both developed and developing countries. Political polarization, widening the gap between the living standards of the poor and the rich, reducing social cohesion are far from a complete list of global processes. That is why there is a need to apply new, more comprehensive and sustainable growth and development models aimed primarily at improving people's living standards. Inclusion is part of the strategic objectives of many intergovernmental organizations, and is an imperative for social policy at the regional level, and is recognized as one of the key conditions for ensuring human well-being, quality of life and empowerment. The essence of inclusive development in the conditions of economy globalization is investigated and determined. The features of the concept of inclusive development and the prerequisites for its occurrence are analyzed. It has been found that in recent years the concept of inclusion has moved from the sphere of exclusively educational services to a new general economic and socially-oriented level in Ukraine. It is substantiated that inclusive development implies a course for modernization, transformation of economic growth into development of the country and improvement of well-being of the masses of the population, which will eventually allow achieving qualitative changes. From the experience of the economic development of the countries it can be stated that the high level of differentiation of the incomes of the population in the country, a considerable part of the poor population reduce the aggregate demand for goods and services, inhibit economic growth and have a devastating impact on the economy. That is why defining the role and opportunities of inclusive development in Ukraine as a tool to mitigate socio-economic inequality in times of fragility is an urgent task. Taking into account national and world experience, some mechanisms have been formed to reduce inequalities that can be applied in the domestic paradigm of inclusive development.

Key words: inclusive development, sustainable development, social inclusion, people with disabilities, international comparisons, social justice, social policy.